

ČESKO BUDE MÍT BURZU NESPOTŘEBOVANÝCH CHEMIKÁLIÍ

Roční obrát v desítkách milionů korun očekávají tvůrci od nového trhu s nespotřebovanými chemikáliemi, který se brzy otevře v Česku. Cílem projektu, jehož rozjezd podpoří Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) zhruba 5 miliony korun, ale není generovat zisk. Elektronický aukční trh pomůže malým a středním podnikům zbavit se chemických látek, které jim zbyly po změně nebo ukončení výroby. Ušetří i stát, který v posledních letech vynaložil desítky milionů korun na likvidaci nelegálních skladů chemikálií.

Pilotní provoz systému NECHELA (NEspotřebované CHEmické LÁtky) zahájil na svolané tiskové konferenci dne 8. prosince 2009 ministr průmyslu a obchodu Vladimír Tošovský. „Pro malou firmu bude vždy výhodnější nepoužité chemikálie včas prodat, než je mít na skladě a nakonec zaplatit za jejich ekologické odstranění nebo v horším případě za nelegální skladování,“ říká ministr Tošovský. „Rozhodli jsme se firmám otevřít trh, který pro tyto látky doposud chyběl. Je to unikátní systém, který zatím neprovozuje žádný ze sousedních států.“

Počet případů nezákonného nakládání s chemickými odpady se zvýšil zejména v letech 2006 až 2008. Za likvidaci nelegálních skladů vysoce toxických látek musel v několika krajích zaplatit stát, protože se nepodařilo prokázat odpovědnost konkrétním osobám. Značné výdaje s likvidací nelegálně skladovaných chemikálií měly i některé kraje a obce. Situace byla natolik vážná, že se jí zabývala i Bezpečnostní rada státu a vláda v roce 2008 uložila některým resortům, aby navrhly řešení. MPO dostalo za úkol připravit systém, který umožní nežádoucí nakládání s chemickými látkami a odpady omezit.

„Je to dobrý příklad toho, že spíš než regulací můžeme některá rizika pro životní prostředí snižovat tím, že budeme firmy ekonomicky motivovat,“ říká o novém systému NECHELA náměstek ministra Erik Geuss. „Inspirovali jsme se známými internetovými tržišti jako je eBay, ale bylo nám od počátku jasné, že musíme výrazně posílit bezpečnost.“ Elektronické obchodování s nepoužitými che-

mikáliemi bude probíhat v zabezpečeném burzovním prostředí, takže nad ním stát bude mít dostatečnou kontrolu. Účastníci systému navíc dostanou informační servis, který elektronická tržiště úplně postrádají.

Architekturu a technické řešení internetového aukčního systému NECHELA pro MPO zpracovala Českomoravská komoditní burza Kladno (ČMKBK). Systém umožňuje registrovaným firmám samostatně nebo s asistencí makléře zveřejnit detailní parametry nabídky, o které se posléze rozhoduje v jednom ze tří typů aukcí. Při jejím zpracování mohou firmy využít katalog více než sta tisíc chemických látek, ale také mohou detailně specifikovat druh obalu, expirační dobu nebo místo odběru nabízené chemikálie. „Protože jde o burzovní systém vybavený vícestupňovými kontrolními mechanismy, je v něm možné bezpečně obchodovat i s nebezpečnými chemikáliemi,“ vysvětlil předseda burzovní komory ČMKBK Pavel Štorkán.

Na on-line burze NECHELA je možné nabízet prodej chemikálií (hydroxidy, kyseliny, chloridy, sírany, fosforečnany, uhličitany, dusičnany, fluoridy), organických rozpouštědel, průmyslových odmašťovačů, potravinářské chemie, maziv a aditiv do pohonných hmot, impregnačních laků a pryskyřic, izolačních laků a tmelů nebo brusných a leštících prostředků. Z obcho-

dování jsou naopak vyloučena léčiva, zdravotnické prostředky, krmiva, kosmetické prostředky, jaderné materiály, omamné a psychotropní látky, výbušiny a pohonné hmoty.

Příprava pilotního projektu trvala jeden rok. Kromě MPO a ČMKBK se na ní podílelo Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo dopravy, Svaz chemického průmyslu ČR a Hospodářská komora ČR, které podpisem společného memoranda potvrzují zájem projekt dále podporovat. Cílem je, aby byl od roku 2012 systém NECHELA samofinancovatelný.

Kdo a jak může systém NECHELA využít?

Příklad č. 1: Školní laboratoř bez prostředků na nákup nezbytných chemických látek

Střední průmyslová škola chemicko-technologická se v důsledku zdražení dodávek chemických látek distribuční firmou dostala do problémů s chodem své specializované laboratoře. Zřizovatel školy totiž nebyl ochoten navýšit rozpočet na nákup nezbytných chemikálií.

Situaci se podařilo vyřešit díky tzv. množstevním aukcím na „on-line burze“ s chemikáliemi. *Dokončení na další straně*

Obř. – Print screen jedné z web stránek vyhledávání v systému NECHELA

▲▼	Název CZ Název ENG	Vžitý název	číslo ES	číslo CAS	Množství	Zařazení	Místo uskladnění	Aukce	Status
24. 11. 2009 12:31:42	uhličitán sodný sodium-carbonate	kalonovaná soda	207-838-8	497-19-8	1440.00 kg	základní anorganické chemické látky	Ústecký kraj	27. 11. 2009 09:50:00	v listingu: detaily
24. 11. 2009 12:40:52	kyanid draselný potassium-cyanate	--	209-676-3	590-28-3	10.00 g	základní anorganické chemické látky	hlavní město Praha	27. 11. 2009 08:50:00	v listingu: detaily
26. 11. 2009 12:16:56	epsilón- kaptoprolaktam epsilón- caprolactam	Kaprolaktam technický granulovaný	203-313-2	105-60-2	3.60 t	plasty v primárních formách	Ústecký kraj	27. 11. 2009 10:40:00	v listingu: detaily
26. 11. 2009 12:20:33	NERABLEND NERABLEND	NERABLEND	--	--	800.00 kg	plasty v primárních formách	Středočeský kraj	27. 11. 2009 11:40:00	v listingu: detaily
26. 11. 2009 14:04:36	kyselina sírová sulfuric-acid	--	231-639-5	7664-93-9	2000.00 l	základní anorganické chemické látky	Vysočina	27. 11. 2009 12:40:00	v listingu: detaily

mickými látkami NECHELA. Zde škola nakoupila potřebné množství chemického materiálu a ještě ušetřila. To se podařilo díky tomu, že prostřednictvím této aplikace jsou nabízeny přebytečné chemické látky a jejich ceny jsou tak obvykle výrazně nižší než v běžné obchodní síti.

Příklad č. 2: Danažský dar aneb jak ekologicky a ekonomicky výhodně „zlikvidovat“ nepotřebné zásoby?

Společnost vyrábějící potravinářské fólie hledala nový výrobní areál pro jeden ze svých závodů. Odpovídající areál nakonec získala od konkurzního správce, který rozprodával majetek zkrachovalého podniku, který se též zabýval výrobou plastů. Firma proto projevila zájem nejen o nemovitý majetek firmy v konkurzu, ale také o část jejích skladových zásob. Konkurzní správce nakonec do skladových zásob zahrnul všechny zásoby, a to za stejnou cenu jakou firma nabízela za materiál, o který měla zájem. Záhy se ukázalo, že se jednalo o „danažský dar“ – dvě třetiny hlavního skladu zabíraly desítky tun volně ložené práškové neměkčené PVC směsi pro výrobu plastových profilů, zbytek pak zabírala stacionární cisterna obsahující 50 tun kyseliny sírové, kterou nový vlastník areálu ve své výrobě rovněž neupotřebil. Konkurzní správce odmítl o vrácení nepotřebných zásob být jen jednat a cena za dočasné uskladnění takového množství chemických látek byla příliš vysoká.

Firma se potřebovala „danažského daru“ co nejrychleji zbavit, aby mohla začít s úpravami nového areálu, ovšem najít zájemce o takovýto specifický materiál není snadné. Výrobce fólií proto nabídl své nevyužitelné zásoby na on-line burze pro nespotřebované chemické látky a přípravky NECHELA. Během měsíce tak byly pro firmu nepotřebné zásoby prodány a společnost tak nemusela platit za jejich ekologickou likvidaci a navíc na transakci ještě vydělala.

Jak funguje on-line burza nespotřebovaných chemických látek?

Systém umožňuje registrovaným firmám samostatně nebo s asistencí makléře zveřejnit detailní parametry nabídky, o které se posléze rozhoduje v jednom ze tří typů aukcí. Při jejím zpracování mohou firmy využít katalog více než sta tisíc chemických látek, ale také mohou detailně specifikovat druh obalu, expirační dobu nebo místo odběru nabízené chemikálie.

On-line burza NECHELA umožňuje u každé nabídky zvolit jeden ze 3 různých typů aukcí. Vyhlašovatel si typ aukce vybírá sám podle svých preferencí, případně ve spolupráci se svým makléřem. Systém podporuje tyto typy aukcí:

– **Klasická nabídková s rostoucí cenou** – obchoduje se vždy s celým nabízeným množstvím, není možné zobchodovat jen

jeho část. Cenu určují přihlášení klienti. Ti během aukce podávají cenové návrhy, z nichž každý musí být vyšší než předchozí. Vítězí klient, který jako poslední podal platný cenový návrh. Vyhlašovatel u tohoto typu aukce nijak nezasahuje do jejího průběhu.

– **Množstevní nabídková s klesající cenou** – obchoduje se s nabízeným množstvím po částech. Vyhlašovatel v průběhu aukce může (ale nemusí) cenu snižovat. Klienti zadávají množstevní návrhy – tedy množství, které jsou při aktuální ceně ochotni koupit. Aukce tohoto typu může skončit nejen uplynutím stanoveného času, ale i vyprodáním celého nabízeného množství nebo rozhodnutím vyhašovatele.

– **Klasická nabídková s klesající cenou** – tento typ aukce se podobá množstevní nabídkové aukci s klesající cenou. Liší se od ní tím, že se obchoduje vždy s celým nabízeným množstvím. Vyhlašovatel v průběhu aukce může (ale nemusí) cenu snižovat. Klient, který jako první akceptuje aktuální cenu, vítězí.

Dle sdělení Ministertva průmyslu a obchodu ČR se nyní systém NECHELA nachází ve fázi zkušebního provozu. S jeho spuštěním do plného provozu se počítá v průběhu první poloviny letošního roku. Více informací najdete na web stránkách MPO ČR (www.mpo.cz).